

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

02 iunie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun și Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul-șef în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 15 octombrie 2020, în cauza penală în privința lui

Mitreanu Valeriu XXXXX, născut
la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 12.03.2019 – 29.03.2019;

Instanța de apel: 15.05.2019 – 10.06.2019;

Instanța de recurs: 25.09.2019 – 19.05.2020;

Instanța de apel: 17.09.2020 – 15.10.2020;

Instanța de recurs: 23.12.2020 – 02.06.2021.

1. Prin sentința Judecătorei Comrat, sediul Central din 29 martie 2019, cauza fiind judecată în ordinea procedurii prevăzute la art. 364¹ Cod de procedură penală, **Mitreanu Valeriu XXXXX** a fost recunoscut vinovat și condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 151 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani și 6 luni, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

În baza art. 90 alin. (1), (2) Cod penal, executarea pedepsei închisorii a fost suspendată condiționat pe o perioadă de probațiune de 4 ani.

S-a încasat de la Mitreanu Valeriu în beneficiul lui Răileanu Eugeniu suma de 7 300 lei în calitate de prejudiciu material.

Demersul procurorului cu privire la încasare din contul inculpatul Mitreanu Valeriu XXXXX în contul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 786 a fost respins ca neîntemeiat.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a reținut ca fiind constatată fapta penală, săvârșită în următoarele circumstanțe de fapt: Mitreanu Valeriu la data de 23.01.2019, aproximativ la orele 05:30, aflându-se pe teritoriul stâniei, situată în partea de est com. Congazcic, UTA Găgăuzia, în timpul cerții cu Răileanu Eugeniu, apărută din cauza geloziei, a aplicat o lovitură de cuțit în regiunea trunchiului lui Răileanu Eugeniu, cauzându-i astfel ultimului următoarele vătămări corporale: plagă penetrantă intercostală a coastei a 11-a pe linia axiliară medie din partea stângă cu lezarea coastei a 11-a și arterei intercostale a cavității abdominale cu lezarea epiplonului, mezoului, intestinului jejun, cu hemoragie în cavitatea abdominală (aproximativ 300 ml clinic), care în conformitate cu criteriul dat se califică ca vătămare gravă a sănătății.

Instanța de judecată a calificat cele săvârșite de către Mitreanu Valeriu în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, după indici calificativi – *vătămarea intenționat gravă a integrității corporale sau a sănătății, care este periculoasă pentru viață.*

3. Sentința a fost atacată cu apel de către procuror, care a solicitat casarea acesteia, în partea pedepsei și pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri, prin care lui Mitreanu Valeriu recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 151 alin. (1) Cod penal, să- fie stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani și 6 luni cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

La fel, acuzatorul de stat a mai solicitat încasarea din contul inculpatului Mitreanu Valeriu în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată pentru efectuarea expertizelor judiciare în mărime de 786 lei.

În motivarea cererii de apel procurorul a menționat că instanța de judecată nu a luat în considerare personalitatea inculpatului Mitreanu Valeriu, care potrivit materialelor cauzei penale, la momentul de față, este tras la răspundere penală pe o altă cauză penală, totodată în privința acestuia a fost pornită urmărirea penală, pentru faptul comiterii altor infracțiuni, dintre care una dintre acestea atentează la viața și sănătatea persoanei.

În acest context, a subliniat că aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal în privința inculpatului nu corespunde urmărilor faptei ilicite săvârșite și personalității celui din urmă, care are tendințe de comitere de noi infracțiuni.

De asemenea, s-a relevat că în afară de răspunderea penală pe care trebuie să o suporte inculpatul pentru infracțiunea comisă, ultimul este obligat să suporte și toate cheltuielile judiciare efectuate în legătură cu investigarea infracțiunii comise de către acesta. Doar în cazul imposibilității achitării cheltuielilor judiciare de către inculpat, cheltuielile respective pot fi trecute în contul statului.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 10 iunie 2019, a fost admis apelul procurorului, casată parțial sentința în partea stabilirii pedepsei și pronunțată în această parte o nouă hotărâre prin care: Mitreanu Valeriu a fost condamnat în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, la 3 ani și 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În rest, sentința a fost menținută fără modificări.

5. Pentru a se pronunța asupra soluției adoptate, instanța de apel a apreciat că pedeapsa stabilită inculpatului Mitreanu Valeriu prin sentința adoptată ca fiind neîntemeiată, în raport cu circumstanțele constatate pe caz.

Prin urmare, instanța de apel a notat că, deși prima instanță la stabilirea pedepsei inculpatului Mitreanu Valeriu a ținut cont de prezența circumstanțelor atenuante și agravante și de personalitatea inculpatului, neîntemeiat a aplicat prevederile art. 90 Cod penal, în partea stabilirii pedepsei lui Mitreanu Valeriu cu suspendarea condiționată pe o perioadă de probațiune de 4 ani.

Instanța de apel a considerat că argumentele reflectate în cererea de apel sânt întemeiate și pot servi drept temei pentru casarea sentinței în cauză, în latura pedepsei or, inculpatul urmează să conștientizeze fapta comisă, prin care s-a atentat asupra relațiilor sociale cu privire la sănătatea persoanei.

De asemenea, s-a statuat că aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, adică suspendarea condiționată a executării pedepsei nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită condamnaților prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ei este un incident în viața acestora.

Mai mult, s-a remarcat că în textul art. 90 alin. (1) Cod penal, lexemul „poate”, oferă posibilitatea și nu obligația instanței de judecată de a aplica prevederile acestei norme. În prezenta speță, prima instanță a pus accentul mai mult pe personalitatea persoanei vinovate, fără a învedera și alte criterii de individualizare a pedepsei penale, cum ar fi gravitatea infracțiunii săvârșite, influența pedepsei asupra corectării și reeducării vinovatului. Prima instanță neîntemeiat a conchis că împrejurările prezentei cauze penale, ce vizează personalitatea inculpatului, sânt suficiente pentru a aplica prevederile art. 90 alin. (1) Cod penal. Deși inculpatul Mitreanu Valeriu nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru și se caracterizează pozitiv la locul de trai, acesta a comis o infracțiune cu intenție care face parte din categoria infracțiunilor grave prin prisma art. 16 Cod penal, iar până în prezent acesta nu a recuperat prejudiciul cauzat prin infracțiune părții vătămate.

Împrejurările enunțate mai sus, au determinat instanța de apel de a stabili inculpatului Mitreanu Valeriu o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani și 6 luni de închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Instanța de apel a considerat că anume această pedeapsă este echitabilă și suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și intereselor statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiunea comisă de către inculpat, iar pedeapsă stabilită inculpatului este aptă de a îndeplini funcțiile și de a realiza scopul în contextul gradului de pericol social a faptei comise de inculpat, cât și personalității acestuia. Or, prima instanță nu a dat o apreciere cuvenită normelor prevăzute la art. 7, 61, 75 Cod penal, și deși nu a stabilit prezența altor circumstanțe relevante a aplicat prevederile art. 90 Cod penal, fără a motiva necesitatea soluției respective.

De asemenea, s-a reținut că prima instanță corect a respins cerința procurorului privind încasarea cu titlu de cheltuieli judiciare a sumei de 786 lei de la inculpat în contul statului, formată din: 128 lei pentru efectuarea expertizei medico-legale nr.201915P0026 din 24.01.2019; 320 lei pentru efectuarea expertizei medico-legale nr.201915D0014 din 07.02.2019 precum și alte cheltuieli legate cu investigarea cauzei penale, făcând trimitere la prevederile art. 143 alin. (1) și art. 227 alin. (3) Cod de procedură penală.

6. Decizia instanței de apel a fost atacată cu recurs ordinar de către procuror, care a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea cheltuielilor de judecată și rejudecarea cauzei în această parte.

În motivarea recursului ordinar procurorul a invocat că:

- orice prejudiciu cauzat statului trebuie să fie reparat;
- instanța de apel, a dispus respingerea demersului privind încasarea de la inculpat a sumei de 768 lei cu titlu de cheltuieli judiciare, însă nu a dispus trecerea acestora în contul statului, astfel, rezultă că nu dispunem de o dispoziție referitoare la repartizarea cheltuielilor judiciare, așa cum se cere prin prisma prevederilor art. 397 pct. 5) și art. 416 Cod de procedură penală.

7. Prin decizia Colegiului penal lărgit al Curții Supreme de Justiție din 19 mai 2020 recursul declarat a fost admis, cu casarea parțială a deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 10 iunie 2019, în partea cheltuielilor judiciare, și remiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În rest, decizia a fost menținută.

8. În vederea pronunțării deciziei adoptate, instanța de recurs a constatat că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

La acest capitol, instanța de recurs a notat că, deși instanța instanța ierarhic inferioară s-a expus și a dispus respingerea cererii procurorului în partea încasării de la inculpatul sumei de 768 lei cu titlu de cheltuieli judiciare, contrar prevederilor art. 397 pct. 5) și art. 416 Cod de procedură penală, nu s-a expus în sarcina cui urmează a fi puse cheltuielile judiciare în sumă de 768 lei.

Drept urmare, instanța de apel a adoptat o decizie de respingere a încasării cheltuielilor judiciare suportate în speță de la inculpat, totodată, nici nu a dispus trecerea acestora în contul statului, contrar dispozițiile art. 397 Cod de procedură penală potrivit cărora, dispozitivul sentinței de condamnare, în cazurile necesare, trebuie să mai cuprindă dispoziția referitoare la repartizarea cheltuielilor judiciare.

9. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 15 octombrie 2020 a fost respins, ca nefondat apelul declarat de procurorul în Procuratura UTA Găgăuzia, oficiul Comrat Tumba Serghei, referitor la cheltuielile de judecată.

S-a menținut sentința Judecătoriei Comrat, sediul Central din 29 martie 2019, prin care Mitreanu Valeriu a fost condamnat în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, în partea dispoziției privind respingerea cerinței procurorului în Procuratura UTA Găgăuzia, oficiul Comrat, Tumba Serghei privind încasarea cheltuielilor de judecată de la inculpatul Mitreanu Valeriu în beneficiul statului.

10. Pentru a se pronunța asupra soluției adoptate, instanța de apel a constatat că din materialele cauzei rezultă cu certitudine că în temeiul sesizării IP Comrat, a fost efectuat raportul de constatare în vederea stabilirii gradului leziunilor corporale la Balcanu Elena (f.d. 26-27, vol. I); în temeiul demersului nr. 25 din registrul nr. 1 din 23.01.2019 înaintat de către inspectorul principal Panickerschii D. din cadrul IP Comrat, a fost efectuată constatarea medico-legală, în vederea stabilirii gradului leziunilor corporale la Răileanu Eugeniu (f.d. 32, vol. I); prin ordonanța ofițerului de urmărire penală din 28.01.2019 s-a dispus efectuarea expertizei medico-legale în vederea stabilirii gradului leziunilor corporale la partea vătămată Răileanu Eugeniu (f.d. 73-76, vol. I).

Concomitent, instanța de apel a relevat că încasarea cu titlu de cheltuieli judiciare a sumei de 786 lei de la inculpat pentru efectuarea rapoartelor de constatare, este neîntemeiată, or, aceste cheltuieli nu au fost probate de către acuzatorul de stat.

Conform art. 229 alin. (2), (3) Cod de procedură penală, *„instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare, cu excepția sumelor plătite interpreților, traducătorilor, precum și apărătorilor în cazul asigurării inculpatului cu avocat care acordă asistență juridică garantată de stat, atunci când aceasta o cer interesele justiției și condamnatul nu dispune de mijloacele necesare. Achitarea cheltuielilor judiciare poate fi suportată și de condamnatul care a fost eliberat de pedeapsă sau căruia i-a fost aplicată pedeapsă, precum și de persoana în privința căreia urmărirea penală a fost încetată pe temeiuri de nereabilitare”*.

Din cele reținute mai sus, se deduce faptul că instanța poate elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul sau persoana care trebuie să suporte cheltuielile judiciare în caz de insolvabilitate a acestora sau dacă plata cheltuielilor judiciare poate influența substanțial asupra situației materiale a persoanelor care se află la întreținerea lor.

În aceste împrejurări, instanța de apel a conchis ca fiind neîntemeiat argumentul acuzatorului de stat referitor la încasarea cheltuielilor judiciare din contul inculpatului în sumă de 786 lei, deoarece, potrivit prescripțiilor art. 229 Cod de procedură penală, condamnatul *poate fi* obligat la recuperarea cheltuielilor judiciare. La caz, instanța a considerat că inculpatul Mitreanu Valeriu nu este obligat să achite cheltuielile judiciare solicitate, or, potrivit prevederilor art. 229 Cod de procedură penală expresia „*poate fi obligat ...*” nu echivalează cu expresia „*este obligat*”, mai mult, procurorul nu a prezentat probe suficiente, care ar putea convinge instanța că, cheltuielile sus nominalizate au existat și necesită a fi efectuate din contul inculpatului și nici nu a prezentat careva probe care ar demonstra faptul că, aceste cheltuieli pot fi suportate de către cel din urmă, dispune sau nu acesta de mijloace suficiente pentru executarea sentinței.

11. Legalitatea și temeinicia deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 15 octombrie 2020 este contestată cu recurs ordinar de către procurorul-șef în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru, care invocând temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 16) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia în partea cheltuielilor judiciare, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului, acuzatorul de stat a punctat că suportarea cheltuielilor de judecată într-o cauză penală este provocată de săvârșirea infracțiunii, care evident impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o. Drept consecință, cheltuielile judiciare sânt imputabile inculpatului condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind fapta sa infracțională, deoarece în lipsa unei infracțiuni, astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat.

Așadar, recurentul consideră că instanța de apel la examinarea cauzei, nu a ținut cont de împrejurările expuse în pct. 7 din decizia Curții Supreme de Justiție din 19 mai 2020, unde instanța de recurs ordinar a menționat că: *..., analizând partea descriptivă și dispozitivă a deciziei instanței de apel se atestă că instanța de apel cu toate că s-a expus și a dispus respingerea cererii procurorului în partea încasării de la inculpat a sumei de 768 lei cu titlu de cheltuieli judiciare, însă contrar prevederilor art. 397 pct. 5) și art. 416 Cod de procedură penală, aceasta nu s-a expus în sarcina cui urmează a fi puse cheltuielile judiciare în sumă de 768 lei. ... La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să țină cont de împrejurările expuse; pentru înlăturarea erorii menționate.*

Prin urmare, acuzatorul de stat opinează că instanța ierarhic inferioară a încălcat prevederile art. 227, art. 229 Cod de procedură penală, menționând că cheltuielile de judecată urmează a fi încasate din contul inculpatului.

12. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Din conținutul recursului ordinar declarat rezultă că recurentul invocă ca temei de drept pct. 6), 16) din alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârea instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, norma de drept aplicată în hotărârea atacată contravine unei hotărâri de aplicare a aceleiași norme date anterior de către Curtea Supremă de Justiție.

Sub acest aspect, Colegiul penal constată că recurentul critică hotărârile adoptate pe caz, în partea încasării cheltuielilor judiciare, pe motiv că instanțele de fond nu au ținut cont de prevederile art. 227 și 229 Cod de procedură penală la soluționarea chestiunii privind plata cheltuielilor judiciare, și greșit au dispus trecerea acestora în contul statului.

Însă, așa cum rezultă din textul deciziei atacate, Colegiul penal reține că instanța de apel și-a motivat decizia în conformitate cu prevederile art. 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, astfel, decizia cuprinde temeiurile de fapt și de drept care au dus, la caz, la respingerea apelului declarat în partea ce ține de cheltuielile judiciare și menținerea în vigoare a sentinței în aceeași parte.

În acest context, este necesar de a face mențiunea că instanța de apel, în hotărârea adoptată a indicat corect normele incidente obiectului recursului – cheltuielile judiciare. Prin urmare, întemeiat a fost reținut de către instanța de apel că plata cheltuielilor judiciare legate de efectuarea expertizelor judiciare, guvernată de norma prevăzută la art. 229 alin. (2) Cod de procedură penală, constituie un atribut nemijlocit al instanței de judecată, care judecă cauza pe fond.

Din partea descriptivă a deciziei contestate, Colegiul penal atestă faptul că un argument de bază ce a determinat trecerea cheltuielilor judiciare în contul statului, este faptul că nu a fost stabilit dacă inculpatul dispune sau nu de resurse suficiente pentru a fi dispusă încasarea acestor cheltuieli din contul celui din urmă.

Subsidiar, instanța de recurs nu poate fi de acord cu faptul că instanța ierarhic inferioară nu a ținut cont de indicațiile instanței de recurs anterioare, or, motivul pentru care a fost casată decizia instanței de apel precedentă, a constituit faptul comiterii unei erori de drept sub aspectul că *în partea descriptivă și dispozitivă a deciziei instanței de apel se atestă că instanța de apel, cu toate că s-a expus și a dispus respingerea cererii procurorului în partea încasării de la inculpatul sumei de 768 lei cu titlu de cheltuieli judiciare, însă contrar prevederilor art. 397 pct. 5) și art. 416 Cod de procedură penală, aceasta nu s-a expus în sarcina cui urmează a fi puse cheltuielile judiciare în sumă de 768 lei. (f.d. 25, vol. II).*

Reieșind din conținutul deciziei din 15 octombrie 2020, instanța de apel își întemeiază motivarea privind respingerea demersului înaintat de procuror cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare prin prisma normelor și motivelor precitate mai sus, indicând că: *Toate aceste cheltuieli judiciare fiind trecute în contul statului...* (f.d. 59, vol. II, verso).

În viziunea Colegiului penal, concluziile expuse de către instanța de apel în decizia sa referitoare la cheltuielile judiciare suportate pe caz, sânt argumentate prin prisma normelor procesual penale ce reglementează acest aspect.

Acestea fiind consemnate, instanța de recurs consideră că erorile de drept semnalate de către recurent nu și-au găsit confirmare și din acest considerent, recursul de pe rol se declară inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

13. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul-șef în Procuratura de circumscripție Cahul, Calendari Dumitru împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 15 octombrie 2020, în cauza penală în privința lui *Mitreanu Valeriu XXXXX*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **08 iulie 2021.**

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Ion Guzun

Liliana Catan